

ดร.เมธี ปิณฑานนท์

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สัมภาษณ์

● การมุ่งผลิตกำลังคนอย่างเดียวถือว่าเพียงพอหรือไม่

การที่จะให้การศึกษาด้านวิชาชีพแก่บุคคลให้ได้ผลนั้น ย่อมต้องการผู้บริหารด้านอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วย ผู้บริหารการอาชีวศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนเพื่อสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานเพียงอย่างเดียวมันก็ไม่ผิด แต่ก็อาจจะแคบเกินไป แท้ที่จริงแล้วสถานศึกษาอาชีวศึกษา จะต้องเป็นผู้นำสังคมด้านอาชีพสามารถผลิตกำลังคนไว้สนองต่อการขยายตัวของอาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ล่วงหน้าได้ด้วย

● จะผลิตเตรียมไว้อย่างไร

นี่จะเป็นปัญหาใหญ่ของการอาชีวศึกษา เรามักจะมุ่งผลิตคนตามหลังตลาดแรงงาน กว่าจะผลิตได้แต่ละคนแต่ละรุ่นจะต้องใช้เวลา 3-5 ปี เมื่อจบมาก็ไม่ทันการเสียแล้ว การบริหารอาชีวศึกษาในแนวใหม่จะต้องมุ่งผลิตนักบริหารที่มีความสามารถในการวิจัย มีวิสัยทัศน์ของการวิจัย รักและส่งเสริมการวิจัย ซึ่งการวิจัยด้านอาชีวศึกษาของประเทศเรายังมีน้อยมาก นักวิจัยก็น้อย ด้วยเหตุนี้การผลิตนักศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปควรเน้นหลักสูตรการวิจัยเป็นหลัก แม้จะมีบางท่านพยายามจะจัดการเรียนการสอนระดับนี้ด้วยแผนที่ไม่ทำวิจัยหรือไม่เขียนวิทยานิพนธ์ก็จะยังไม่ส่งเสริมแนวคิดในประการที่กล่าวมานี้แน่นอน โดยข้อเท็จจริงแล้วเราต้องการผลงานวิจัยด้านอาชีวศึกษาอีกมากมายนักเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับเศรษฐกิจของประเทศอย่างใกล้ชิด

● คิดว่าการให้การศึกษแก่เยาวชนด้านการศึกษา ในสังกัดต่างๆ ควรจะมีเป้าหมายอย่างไร

ถ้าผมมองเผิน ๆ แล้ว เราจะเห็นว่าการศึกษาอาชีวศึกษานั้น เป็นการให้การศึกษาด้านอาชีพ เพื่อให้คนมีทักษะสามารถประกอบอาชีพและมีงานทำได้ หรือพูดง่าย ๆ ก็คือเป็นการศึกษาเพื่อการยังชีพที่ฝรั่งเรียกว่า "Education for Earning a Living" นั่นเอง ถ้าการอาชีวศึกษาเป็นเป้าหมายเพียงแค่นี้ก็อาจจะทำให้ประเทศมีเศรษฐกิจดีบุคคลมีอาชีพ มีรายได้ สร้างความร่ำรวยและความสุขสบายให้แก่ตนเองและครอบครัว หรือวงศ์ตระกูลของตนเองก็เพียงพอแล้ว ก็จะต้องเหมือนว่าบุคคลเกิดมามีสาระแห่งชีวิตต้นเขินเขินไป เพราะมุ่งที่เกียรติยศ

มีงานทำ รายได้สูง เป็นคนเก่งและมีอำนาจเป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักก่อให้เกิดความขัดแย้งและความเป็นทุกข์เพราะจะสร้างความกลัวต่าง ๆ ตามมา

สาระที่ควรเป็นเป้าหมายของการอาชีวศึกษาที่สูงส่งควรจะให้บุคคลได้ค้นหาให้พบคุณค่าของชีวิตที่เกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งจะเป็นเป้าหมายของการอาชีวศึกษาที่ลึกซึ้งกว่า เช่นมุ่งทำประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือสังคมและประเทศชาติ ก่อนประโยชน์ส่วนตัว รู้จักพอสำหรับประโยชน์ส่วนตัว และให้เนื้อแผ่นแก่คนอื่น ๆ ที่ต้องโอกาสและความพร้อม

จึงสรุปได้ว่า เป้าหมายของการอาชีวศึกษานั้น จะต้องมุ่งให้การศึกษาย้ำไปถึงสาระสำคัญและคุณค่าทั้งหมดของชีวิตแต่ละบุคคล คือ ต้องสอนให้มีความเป็นมนุษย์ควบคู่ไปกับให้มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีงานทำไว้ด้วยนั่นเอง

● จะมีส่วนช่วยลดความรุนแรงของเด็กอาชีวศึกษาที่มีการตีรันฟันแทงหรือทำร้ายร่างกายกันบ่อย ๆ ลงได้หรือไม่ถ้าทำได้ตามเป้าหมายนี้

การสอนเด็กอาชีวศึกษาที่เน้นด้านความนิยมการเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ควบคู่ไปกับทักษะด้านการประกอบอาชีพ และให้มีงานทำนั้นจะสามารถลดความรุนแรงในหมู่เยาวชนลงได้แน่นอนก็ต่อเมื่อผู้บริหารได้บริหารสถานศึกษาให้เป็นสังคมที่สมบูรณ์ด้วยหากผู้บริหารไม่สนใจสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและจัดกิจกรรมหรือชมรมและอื่น ๆ เพื่อเสริมความเป็นมนุษย์ให้แก่เยาวชนแล้วก็เป็นการศึกษาที่จลลสิ่งเหล่านี้ลงได้ การส่งเสริมความซื่อสัตย์ในคนตรี ศิลปะและความสุนทรีย์ของสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการกีฬา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมสร้างสรรและส่งเสริมสังคมต่าง ๆ เป็นต้น เป็นที่น่าเสียดายว่า อย่างไรก็ตามแต่กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เลย แม้เสียงเพลงและดนตรีในโรงฝึกงานของเด็กอาชีวศึกษาที่ไม่มีเสียงให้ฟัง ทั้ง ๆ ที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ก็ทราบดีว่ามีผลงานวิจัยยืนยันว่า เสียงเพลงและดนตรีสามารถเพิ่มผลผลิตได้ในโรงงาน 15-20% ก็ตาม

สรุปได้ว่าการบริหารอาชีวศึกษานั้น จะมุ่งความสัมฤทธิ์เหมือนการศึกษาในระดับอื่นบางระดับไม่ได้ กล่าวคือเราจะมุ่งเพียงให้นักเรียน นักศึกษาเรียนจบรายวิชาต่าง ๆ ได้ความรู้และทักษะตามหลักสูตรเท่านั้นก็ดูผิวเผินไปเพราะเป็นเพียงผลได้ทันทีที่เรียกว่า Products เท่านั้น ครั้นเราจะมุ่งเด็กเรียนจบได้ประกาศนียบัตร ปวช., ปวส., ปวท. เท่านั้นก็จะได้ผลที่ตามมาที่เรียกว่า Outputs ก็ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพออยู่นั่นเองหากแต่เราต้องมุ่งที่ผลระยะยาวที่เรียกว่า Outcomes ที่มุ่งให้มีความรู้สึกอันหมั่นเพียร รับผิดชอบ รู้จักเสียสละ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีค่านิยมที่ส่งเสริมการพัฒนา มีคุณธรรม รวมทั้งคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้อีกด้วย

“ เรามักจะมุ่งผลิตคนตามหลังตลาดแรงงาน กว่าจะผลิตได้แต่ละคนแต่ละรุ่นจะต้องใช้เวลา 3-5 ปี เมื่อจบมาก็ไม่ทันการเสียแล้ว ”

● การอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในทศวรรษหน้าอย่างไร

การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมบุคคลด้านฝีมือระดับคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาเพื่อประกอบอาชีพหรือกลุ่มอาชีพช่างและงานต่าง ๆ สำหรับเด็กระดับมัธยมหรือพวดย่าง ๆ ก็คือ มุ่งผลิตกำลังคนระดับกลางที่จะไปประกอบอาชีพหรือทำงานด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม คหกรรม ธุรกิจ การบริการ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าอาชีวด้านต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ คือ เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาเล่าเรียนให้มีอาชีพใด ๆ ก็จะมีโอกาสได้ทำงาน และเมื่อได้ทำงานก็จะทำให้ตนเองและครอบครัวมีรายได้ เมื่อมีรายได้จากการทำงานก็ทำให้เศรษฐกิจดีและมีมั่นคง ในภาพรวมที่ประชากรมีเศรษฐกิจดี ก็มีผลต่อเศรษฐกิจและการสังคมของประเทศดีไปด้วย นอกจากนี้ผลผลิตจากงานที่บุคคลทำก็ทำรายได้ให้องค์กรและประเทศชาติโดยส่วนรวมนั่นเอง ซึ่งทั้งบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ก็จะต้องเสียภาษีทำให้ประเทศมีรายได้นำมาพัฒนาประเทศต่อไป